EEN LEREND NETWERK OPSTARTEN

ILLUSTRATIE 1

Tijdens een infosessie over de werking van het CIK werd de mogelijkheid van een lerend netwerk aangekaart. Deelnemers waren sterk geïnteresseerd. Ook de locaties die al een individueel ondersteuningstraject liepen, toonden interesse.
De uitnodiging werd met begeleidende brief en flyer verstuurd naar alle organisatoren van kinderopvang binnen de zorgregio. Indien er reeds voorafgaand contact was geweest (mail, telefoon, fysiek) werd de mail persoonlijker opgesteld.

De inclusiecoach had de dienstverantwoordelijken gezinsopvang van alle gemeentes binnen de zorgregio telefonisch gecontacteerd in de loop van het jaar. Hierbij had ze reeds gepolst naar de eventuele interesse bij hun onthaalgezinnen voor een lerend netwerk. Hier werd positief op gereageerd. Ze vonden het allen fijn dat er een (gratis) aanbod kwam naar hun onthaalouders op avonden (als onthaalouders kindvrij zijn).
Na een eerste oproep per mail werd er tweede herinneringsmail verstuurd. Hierop kwamen nog reacties.

Het opzet was om drie lerende netwerken op te starten; één voor de kinderdagverblijven, één voor de buitenschoolse opvang en één voor de onthaalouders.
Er konden twee lerende netwerken starten: één voor de gezinsopvang en één voor de groepsopvang baby's en peuters. Er kwam geen enkele reactie van de buitenschoolse opvang.
Voor de groepsopvang waren er 20 deelnemers geïnteresseerd over 15 locaties. Voor de gezinsopvang waren er vijf geïnteresseerden.

Bij alle geïnteresseerden werd gepolst naar hun voorkeur van dag in de week, uur en locatie. Dit bleek voor vele deelnemers zeer belangrijk. Dat was te lezen in hun antwoord op de oproep (vaak een voorwaardelijke inschrijving – afhankelijk van dag, uur en plaats). Bij de groepsopvang werd er ook gepolst naar hun bereidheid om het lerend netwerk te laten doorgaan in hun eigen voorziening. Dit heeft een bijkomende meerwaarde: de deelnemers kunnen zich laten inspireren en het 'gastkinderdagverblijf' kan tonen waar zij fier op zijn. De helft van de deelnemers stond open om het lerend netwerk te laten doorgaan in hun kinderdagverblijf.
Alle geïnteresseerden hebben zich ook ingeschreven voor het Lerend netwerk. Hierbij ook 2 kinderdagverblijven die al een individueel ondersteuningstraject lopen. De individuele ondersteuning was bijna afgerond maar de kinderdagverblijven wilden wel graag verder ervaring opdoen en uitwisselen met collega's.
In overleg met de betrokkenen zelf werden 3 kleine kinderdagverblijven (zonder verantwoordelijke / min. 18 plaatsen) verplaatst van het lerend netwerk voor de groep naar dat van de gezinsopvang. De inhoud van hun job en hun vragen sloten beter aan bij gezinsopvang en op die manier kwamen ze tot een evenwichtigere samenstelling voor twee volwaardige groepen.

DOELSTELLING LEREND NETWERK GROEPSOPVANG EN GEZINSOPVANG

De algemene doelstelling van het lerend netwerk werd geformuleerd door de inclusiecoach: Inclusieve kinderopvang vormgeven in de kinderopvanglocatie en dit zowel op 'visie' niveau als op 'praktijk' niveau.

Visie niveau omvat de twee pijlers, nl. toegankelijkheid en kwaliteit.

- Toegankelijkheid: staan we open voor kinderen met zorgen en hoe maken we dit kenbaar, hoe profileren we ons naar de buitenwereld, welke drempels heeft onze opvang …
- Kwaliteit: hoe kijken we naar kinderen en hun ontwikkeling, hoe werken we samen met ouders, hoe maken we diversiteit zichtbaar en bespreekbaar…

Daarnaast geeft het 'visie' niveau verdere invulling aan de praktijk van de deelnemende kinderopvanglocaties. De subdoelstelling en de concrete acties en methodieken werden op voorhand nog niet vastgelegd, omwille van de mogelijkheid tot participatie van de deelnemers.

Betrokken partijen bij het formuleren van de doelstellingen:

De deelnemende verantwoordelijken, begeleiders en onthaalouders werden tijdens de eerste bijeenkomst bevraagd over hun motivatie van deelname en hun verwachtingen.

Bijna bij alle deelnemers, zowel groeps- als gezinsopvang, kwamen volgende thema's naar boven:

- Kijk naar kinderen en hun ontwikkeling (wanneer maak je je zorgen, hoe kan je ontwikkeling stimuleren).
- Bespreken van een vermoeden van zorgen met ouders (wanneer doe je dit, is dit nodig, hoe pak je dit aan, wat als ouders de bezorgdheid niet delen).
- Hoe kunnen we meer kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften bereiken?

Stappen, acties en methodieken

Tijdens de eerste bijeenkomst is er gezamenlijk afgesproken om enerzijds te werken met casussen, gekoppeld aan bovenstaande thema's, maar anderzijds werd de mogelijkheid opengehouden om een thema te bespreken los van casussen. Thema's die hiervoor ook werden aangekaart bij de groepsopvang waren motivatie bij teamleden, hoe kan je je visie zichtbaar maken en bij de gezinsopvang was er vraag naar straffen en belonen, emoties bij kinderen, anderstalige kinderen.
Ook het All Inclusive Spel werd voorgesteld als methodiek in beide netwerken en kon rekenen op interesse.

Om de casus voor te bereiden heeft de inclusiecoach een leidraad opgemaakt die de deelnemers op voorhand zelf konden invullen. Bij de groepsopvang gaf de casus de mogelijkheid om met twee verschillende insteken te werken, nl. een ervaring met een kind in de opvang of eerder een casus over de ervaring in het opvangen van kinderen met specifieke ondersteuningsbehoefte en hun beleid/visie van het kinderdagverblijf. Voor de gezinsopvang werd enkel voor de eerste insteek gekozen.

Groepsopvang

Op de eerste bijeenkomst hadden twee kinderdagverblijven zich kandidaat gesteld voor het aanbrengen van een casus op de tweede bijeenkomst.
Tijdens die tweede bijeenkomst is er, wegens tijdsgebrek, slechts één casus aan bod kunnen komen.
De inclusiecoach had een methodiek uitgewerkt om de casus te bespreken aan de hand van verschillende perspectieven (perspectief kind, ouder, team) om naar de situatie te kijken. De methodiek (WANDA) zorgde voor nieuwe inzichten over de situatie, maar bij de bespreking van het perspectief van de ouder liep het wat vast en kwamen er eerder oordelen en veronderstellingen naar boven.
Daarnaast vergde de casusbespreking veel tijd en niet alle deelnemers konden de vertaling maken naar hun eigen praktijk. De inclusiecoach ging voor deze groep op zoek naar een andere methodiek. Hierover ging ze ook

in overleg met de interne collega's.
Er is in samenspraak met de deelnemers gekozen om op de volgende bijeenkomsten de visie op inclusieve kinderopvang, gekoppeld aan het DECET-kader als uitgangspunt te nemen en daaraan ieders praktijk/ vragen te koppelen.
Op de 4e bijeenkomst zijn vragen en concrete situaties (uit het All Inclusive Spel) gekoppeld aan de visie op inclusieve kinderopvang. Op het einde van de 4e bijeenkomst heeft de inclusiecoach met de deelnemers de agenda bepaald voor de 5e en tevens de (voorlopig) laatste bijeenkomst. De deelnemers hebben er voor gekozen om, elk vanuit eigen praktijk, hun sterkt(es) binnen het inclusief werken voor te stellen.
Tijdens deze bijeenkomst is het lerend netwerk tevens geëvalueerd. Hiervoor had de inclusiecoach op voorhand een evaluatieformulier doorgestuurd.

Gezinsopvang

Op de eerste bijeenkomst had een onthaalouder zich kandidaat gesteld voor het aanbrengen van een casus tijdens de tweede bijeenkomst. Een dag voor het lerend netwerk verontschuldigde de onthaalouder zich voor de bijeenkomst omwille van ziekte.
Tijdens die tweede bijeenkomst is er samen met de aanwezigen gekeken hoe we de avond invulden. Er was de mogelijkheid dat een andere deelnemer een casus inbracht (zonder voorbereiding) of het spelen van het All Inclusive Spel.
Er is gekozen voor het laatste. Daar het spel nog niet uitgespeeld was en het enthousiasme groot, is er samen met de aanwezigen besloten om het spel verder te spelen op de derde bijeenkomst. De volgende bijeenkomsten zijn echter niet meer kunnen doorgaan omwille van de vele afzeggingen van de deelnemers. Van de oorspronkelijke tien deelnemers bleven er slechts drie over (gestopt als onthaalouder, geen tijd, ziekte, hobby's …). Daarom is er beslist om het netwerk stop te zetten.
De vier overige deelnemers werden uitgenodigd om deel te nemen aan twee vormingsavonden rond het All Inclusive Spel dat de inclusiecoach samen met de Pedagogisch ondersteuner van de Stad organiseert. Twee deelnemers zijn hierop ingegaan.

Op basis van welke criteria kan je oordelen of het lerend netwerk de doelstelling(en) bereikt heeft?
Groepsopvang
Afhaken: Tijdens het traject van vijf bijeenkomsten is een aantal kinderopvangvoorzieningen (verantwoordelijken) afgevallen.
Eén deelnemer heeft slechts eenmaal deelgenomen, drie deelnemers slechts tweemaal. De andere deelnemers hebben vier tot vijf keer deelgenomen.
Redenen hiervoor waren, langdurige ziekte, geen tijd omwille van het vele werk of een privé-afspraak. Omwille van de grote groep bij opstart, was het afvallen van deelnemers geen belemmering voor het verdere verloop.
De deelnemers die steeds aanwezig waren, gaven ook blijk van **hoge betrokkenheid**.
Die betrokkenheid was zichtbaar in het actief meewerken bij de methodieken, het zelf aanbrengen van agendapunten, het flexibel omgaan met de tijd. Het lerend netwerk duurde normaal 2 uur, maar liep vaak uit tot 3 uur.
Op het einde van elke bijeenkomst peilde de inclusiecoach naar de tevredenheid van de deelnemers over de avond. Zo kon de inclusiecoach de opmerkingen meenemen naar een volgende bijeenkomst. Buiten de tweede sessie waren de deelnemers steeds tevreden.
Bij de laatste bijeenkomst is het lerend netwerk geëvalueerd met een evaluatieformulier dat de deelnemers op voorhand doorkregen. Tijdens het lerend netwerk was er ruimte om dit mondeling te overlopen. De deelnemers evalueerden het afspreken in een kinderopvanglocatie als een grote meerwaarde.

Uit de rondleiding in de locaties heeft elke deelnemer een actie meegenomen.
Deze acties situeerden zich binnen een brede visie op kinderopvang en niet steeds specifiek binnen diversiteit en inclusie.
Bij een aantal deelnemers kwam uit de evaluatie dat het lerend netwerk hen versterkt heeft in hun inclusieve werking. Door de bekrachtiging van wat ze al goed doen en inclusieve opvang ook in kleine zaken zien, kregen ze het gevoel van waardering.
Het 'verbindend werken' tussen kinderen werd door velen meegenomen als actiepunt. Dit vindt concrete uitwerking in familiemuren, aan- en afwezigheidsborden, ed.

De deelnemers gaven ook aan dat ze niet enkel tips hebben gekregen voor gezinnen met een specifieke zorgbehoefte, maar voor alle kinderen.

Alle deelnemers willen graag een vervolg op het lerend netwerk. Ze willen nog (minstens) twee locaties bezoeken van deelnemers die nog geen gastvoorziening waren.

Volgende thema's willen ze nog aan bod zien komen:

- Inclusiespel spelen met de groep
- Babygebaren (nuttig of niet) en welke gebaren
- Kennismaken met organisaties die werken met gezinnen van een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte

Zo werden twee vervolgbijeenkomsten gepland.

Gezinsopvang

Door het afzeggen van vele deelnemers kon het lerend netwerk niet meer verder doorgaan en zijn de doelstellingen slechts gedeeltelijk behaald.
De vier overige deelnemers zijn enthousiast over het thema en willen graag verder ondersteund worden via een lerend netwerk. Naast het alternatief van de avonden met de pedagogisch ondersteuner, zal er een individuele afspraak plaatsvinden met deze deelnemers, om na te gaan wat de meerwaarde was van het lerend netwerk voor hun praktijk.
De inclusiecoach onderneemt een nieuwe poging om een lerend netwerk op te starten voor de gezinsopvang. Hiervoor wil ze graag nauwer samenwerken met de diensten voor onthaalgezinnen.

ILLUSTRATIE 2

Vertrekken vanuit een vormingssessies

Een Inclusiecoach wil binnen de zorgregio starten met een traject voor opvang van baby's en peuters. Om mogelijke deelnemers warm te maken vertrekt ze van een vormingsavond over 'communicatie met ouders', begeleid door een externe spreker, gevolgd door twee avonden waarbij de deelnemers ervaringen kunnen uitwisselen en samen reflecteren.

Plan van aanpak

Alle initiatieven uit de zorgregio werden uitgenodigd. De respons was vrij beperkt: Eén kinderdagverblijf en een aantal onthaalouders verbonden aan de organisator van het CIK hebben hun interesse kenbaar gemaakt.

Daarom volgt een tweede oproep waarop nog een extra opvanglocatie inschrijft.
Op de vormingsavond waren zes kinderbegeleiders aanwezig. De deelnemers waren positief over de spreker die er duidelijk in geslaagd was om vertrouwen te creëren waardoor er open kon gepraat worden. Een mooie start voor de vervolgavonden.

Keuze voor een vormingsavond rond een breed thema als communicatie met ouders is een goede start.
Vorming kan een goede 'trigger' zijn om vervolgens dieper op het thema in te gaan via intervisiemethodiek.
Toch was het aantal deelnemers kleiner dan het aantal ingeschrevenen. Wat kan je hiermee doen?
Sommige coaches volgen dit aanklampend op:
De afwezigen telefonisch contacteren met de vraag waarom ze niet gekomen zijn (Verhinderd? Vergeten? Drukte?) "Jammer dat je er niet bij kon zijn, de aanwezigen vonden het heel interessant". Hen het gevoel geven dat ze iets gemist hebben. Een kort verslag bezorgen, ook aan de afwezigen, waarin geduid wordt wat de bijeenkomst voor de aanwezigen betekend heeft.